

การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

: กรณีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร*

A DEVELOPMENT OF AUTHENTIC ASSESSMENT MODEL

: A CASE STUDY OF FACULTY OF SOCIAL SCIENCE

YASOTHON BUDDIST COLLEGE

ณัฐพล จินดารัมย์

Natapol Jindaram

ธมกร ทยาประศาสน์

Thamakorn Thayaprasat

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Thailand

Email: lekpunnapong16@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ความรู้และรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 2) ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 3) พัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร และ 4) นำรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 131 รูป/คน ผลการศึกษาค้นคว้าและรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการองค์ความรู้และรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า รูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเมื่อพิจารณาในแต่ละขั้นตอน

*

Received 15 January 2022; Revised 12 April 2022; Accepted 22 May 2022

ของรูปแบบ พบว่า ขั้นตอนที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ การกำหนดวิธีการและเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริง, การศึกษาของหลักสูตรและกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับนักศึกษา, การกำหนดลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง, การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง, และการสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะ กระบวนการและความสนใจของนักศึกษา ตามลำดับ ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเท่ากับ 84.67/85.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) คือ (1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชารัฐศาสตร์เบื้องต้นของนักศึกษา ก่อนเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.65 และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.10 (2) ด้านทักษะกระบวนการทางรัฐศาสตร์ นักศึกษาที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงมีพัฒนาการด้านทักษะกระบวนการทางรัฐศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการประเมินครั้งที่ 3 นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางรัฐศาสตร์ ดีกว่าครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ส่วนครั้งที่ 2 กับ ครั้งที่ 1 ไม่พบความแตกต่างกัน (3) ด้านความสนใจในการเรียนด้านรัฐศาสตร์ ความสนใจในการเรียนสาขาวิชารัฐศาสตร์ของนักศึกษา ก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (μ) เท่ากับ 81.72 และหลังเรียนอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) เท่ากับ 109.70 ตามลำดับ นักศึกษามีความสนใจในการเรียนสาขาวิชารัฐศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลการประเมินพฤติกรรมกรเรียนรายบุคคลในการเรียนทั้ง 3 ครั้ง นักศึกษามีพฤติกรรมทางการเรียนในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) ระหว่าง 12.85–13.92 จากนั้นผู้วิจัยได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (μ) ทั้ง 3 ครั้ง พฤติกรรมกรเรียนรายบุคคลของนักศึกษาทั้ง 3 ครั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

Abstract

This research aim to study 1) the body of knowledge and the model of evaluating learning according to actual conditions. 2) to study the efficiency and effectiveness of the real-world learning assessment. 3) to develop a model for evaluating learning according to the actual conditions of the faculty of social sciences. department of governance on yasothon Buddhist collage. and 4) to apply the learning assessment model according to the actual conditions of the faculty of social sciences. department of governance to apply in the teaching and learning management of the university. this research used a total sample of 131 people. The results of the knowledge study and the model for evaluating the actual learning and the body of knowledge and the model for evaluating the actual learning were found that a model for evaluating real-world learning outcomes is appropriate at the highest level when considering each step of the model, it was found that the most appropriate step was to define methods and criteria for learning evaluation. Implementation of learning activities and evaluating the performance of the workload according to real conditions, study of the course and set the goals that students want to achieve, determining the characteristics of teaching and learning activities that promote real-world learning, assignment of learning tasks according to actual conditions, and summarizing the students' academic achievement, skills, processes and interests, respectively.

studied the efficiency and effectiveness of the evaluation of learning according to the actual conditions. the results of the research found that The efficiency of the actual learning assessment in terms of learning achievement was 84.67/85.50, which was higher than the set criteria (80/80), which was (1) The

student's pre-learning achievement in Political Science was lower than the minimum criteria. with an average of 6.65 and after studying at a very good level with an average of 17.10 (2) Political science process skills The students who were taught using the actual assessment model showed a statistically significant difference in political science process skills at the .05 level. By the third assessment, the students had political process skills. better than the 1st and 2nd time. The 2nd time and the 1st time were not different. (3) interest in studying political science The pre-student's interest in studying political science was at a moderate level, with an average (μ) of 81.72, and after school was at a high level. The mean (μ) was 109.70, respectively. The students' interest in studying Political Science was significantly higher than before at the .01 level. The results of the assessment of individual learning behavior in all 3 classes showed that the students' learning behaviors were at a good level. with a mean between (μ) 12.85–13.92. The researcher then compared the mean (μ) for all 3 sessions. The individual learning behaviors of the students for all 3 sessions were significantly different at the .05 level.

Keywords: Model Development, Real-life Assessment of Learning

บทนำ

สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและในยุคปัจจุบันสังคมมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมาก นักคิดในแวดวงต่าง ๆ ของโลกและไทยต่างก็ได้พากันให้ความสนใจกับสภาพทางสังคมเป็นอย่างยิ่ง นักคิดทั้งหลายเรียกสังคมของมนุษยชาติในอนาคตในชื่อที่แตกต่างกันซึ่ง Alvin Toffler, (2538) เรียกว่า “The Third Wave” โดยมีมองว่าการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะของ “การเปลี่ยนแปลงทั้งโลก” (Global) ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา เป็นต้น โดยมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเป็นตัว

ขับเคลื่อน ในขณะที่ Eric Schmidt & Jared Cohen, (2014) เรียกโลกยุคนี้ว่า “The New Digital Age” นอกจากนี้แล้ว ยังถูกเรียกในชื่ออื่น ๆ อีก เช่น “สังคมในยุคโลกไร้พรมแดน” หรือสังคมยุคโลกาภิวัตน์หรือที่เรียกกันว่า “Globalization” ซึ่ง สุวิทย์ เมษินทรีย์ (ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม) เรียกสถานการณ์นี้ว่า “เป็นยุคหลังสังคมฐานความรู้” หรือ “Post Knowledge-Based Society” (อ้างถึงในอดุลย์ ศรีวังคุณ, 2557) ซึ่งเป็นโลกที่เน้นเรื่องกาลยาณมิตร มีการเปลี่ยนรูปแบบของคนจากต่างคนต่างปิด (Closed) ไปสู่ต่างคนต่างเปิด (Opened) เป็นโลกที่ก้าวข้ามสังคมที่เน้นการแข่งขันไปสู่การร่วมสร้างสรรค์ เป็นโลกที่ภูมิปัญญาได้พัฒนาก้าวข้ามทรัพย์สินทางปัญญาสู่ภูมิปัญญามหาชน เช่น ยูทูบ (YouTube) หรือวิกิพีเดีย (Wikipedia) โลกหลังสังคมฐานความรู้ เป็นโลกที่เปลี่ยนวิถีชีวิตมนุษย์จากการพึ่งพิง ไปสู่ความเป็นอิสระและการพึ่งพาอาศัยกัน

การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีศักยภาพ สามารถปรับตัวได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การจัดการศึกษาในแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาและวัฒนธรรมของประเทศจะสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทยได้เป็นอย่างดี แต่จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์และการแข่งขันกับที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยฐานแห่งความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ก็จะทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญปัญหานานัปการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) (2540) ได้มีการสรุปทิศทางการศึกษาไทยในอนาคตว่ามีเจตนารมณ์ 2 ประการ คือ การพัฒนาคนและพัฒนาสังคม กล่าวคือการพัฒนาคนไทยเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม มีจริยธรรม และมีวัฒนธรรมที่ดีในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพที่ดีใน 3 ประเด็น คือ (1) ด้านสังคมคุณภาพ (2) ด้านสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และ (3) ด้านสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน หรือกล่าวได้ว่าหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาก็คือการปฏิรูปการเรียนรู้นั่นเอง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการวัดและการประเมินผลทางการศึกษา โดยได้มีการกำหนดแนวทางและบทบาทของสถานศึกษาไว้ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 26 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540) ดังนี้

“...มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อและให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย...”

และเพื่อให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) จึงได้ระบุความสำคัญของการวัดและประเมินผลการเรียนระดับชั้นเรียนไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ดังนี้

“...การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและแสดงถึงความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาจะต้องทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกันสถานศึกษาต้องมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนของผู้เรียน จากการวัดและประเมินผลทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ตลอดจนการประเมินภายนอกเพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา...”

“...การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินในระดับของชั้นเรียนคือการมุ่งแสวงหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ

กระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่/เพียงใด ดังนั้นการวัดและประเมินผลการศึกษาจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประเมินความประพฤติดุติกรรมจากการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงการ หรือแฟ้มสะสมงาน ผู้ใช้ผลการประเมินในระดับชั้นเรียนที่สำคัญคือตัวผู้เรียน ผู้สอน และพ่อแม่ ผู้ปกครอง จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการและค้นหาข้อมูลเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้สะท้อนให้เห็นภาพสัมฤทธิ์ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะทราบถึงระดับความก้าวหน้า ความสำเร็จของตน ครูผู้สอนจะเข้าใจความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน นักเรียนแต่ละกลุ่ม สามารถให้คะแนนหรือจัดกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองได้ ขณะที่พ่อแม่ผู้ปกครองจะได้ทราบถึงระดับความสำเร็จของผู้เรียน สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการสถานศึกษา...”

จากเหตุผลและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง กรณีศึกษา : คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร” โดยเน้นศึกษาถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร พร้อมทั้งการนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเน้นกระบวนการงานที่มหาวิทยาลัยจะต้องจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้และรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
4. เพื่อนำรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย
 ทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนตำบลเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1. ประชากร ได้แก่ ประชากร (Population) ที่ใช้ศึกษาในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นพระนักศึกษาและนักศึกษา (ภาคปกติและภาคนอกเวลา ราชการ) ที่ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ ยโสธร คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 131 รูป/คน ในครั้งนี้

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ที่ใช้ในการศึกษา คำนวณ วิจัย เก็บข้อมูลและทดลองในครั้งนี้เป็นพระนักศึกษาและนักศึกษาที่ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ในคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง ภาคการศึกษาที่ 1/2563 จำนวนทั้งสิ้น 131 รูป/คน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เป็นกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำนวน 131 รูป/คน ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยสามารถเข้าถึงกลุ่มนักศึกษาได้ทั้งหมด (ภาคปกติ-ภาคพิเศษ) การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 131 รูป/คน ทำการวัดและประเมินโดยวิธีการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และทดสอบหลัง (Post-test) พร้อมทั้งการประมาณค่าอิทธิพล (Estimated Effect

กระบวนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยของกระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จากกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลหลัก (key Informant) โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง
  - 1) แบบการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
  - 2) แบบการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับอาจารย์ผู้บรรยาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง
  - 1) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านรัฐศาสตร์
  - 2) แบบทดสอบระหว่างเรียน
  - 3) แบบวัดความสนใจในการเรียนด้านรัฐศาสตร์
  - 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้รายบุคคล
  - 5) แบบบันทึกการตรวจงาน
  - 6) แบบประเมินทักษะกระบวนการด้านรัฐศาสตร์
3. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นไปนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) เพื่อตรวจสอบถึงความตรง (Validity) คือความตรงเชิงโครงสร้าง ความตรงเชิงเนื้อหา ความตรงเชิงสัมพันธ์ และความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือการวิจัยและได้มีคณะผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) ในด้านการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 ท่าน
4. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามการวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบจากคณะผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ
5. หลังจากที่ได้ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมแบบสอบถามการวิจัยตามคำแนะนำแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง
6. หลังจากที่ได้แบบสอบถามการวิจัยที่มีความสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์

เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 ชุด ทั้งนี้ เพราะมหาวิทยาลัยดังกล่าวฯ เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ซึ่งมีบริบทที่ใกล้เคียงกัน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามก่อนลงพื้นที่จริง

7. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (Package Software) แล้วไปนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอนุมัติก่อนแจกแบบสอบถามจริง

8. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการอนุมัติจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปลงพื้นที่เพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างตามระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย (Research Data Collection) ผู้วิจัยได้มีกระบวนการคือได้จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม/แบบทดสอบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และแบบทดสอบด้วยตนเอง จำนวน 131 ชุด คณะผู้วิจัยได้ชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ทราบถึงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลตามความเป็นจริง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการวิจัยตรงตามความเป็นจริง คณะผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามด้วยตนเองและได้รับแบบสอบถาม/แบบทดสอบที่มีเนื้อหาสมบูรณ์คืนกลับมา จำนวน 131 ชุด

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ความรู้และรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อองค์ความรู้และรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ

ผลการศึกษาองค์ความรู้และรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการองค์ความรู้และรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง วิทยาลัย ศาสนศาสตร์โยธธ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการประเมินผล

การเรียนรู้ตามสภาพจริง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเมื่อจรรยาณาในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบ พบว่า ขั้นตอนที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือการกำหนดวิธีการและเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริง การศึกษาของหลักสูตรและกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับนักศึกษา การกำหนดลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะ กระบวนการและความสนใจของนักศึกษา ตามลำดับ

ส่วนด้านความเป็นไปได้พบว่า การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง การศึกษาของหลักสูตรและกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับนักศึกษา การกำหนดลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริง การกำหนดวิธีการและเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้และการสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะ กระบวนการและความสนใจของนักศึกษา ตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเท่ากับ 84.67/85.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) คือ

1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชารัฐศาสตร์เบื้องต้นของนักศึกษาก่อนเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.65 และหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.10

2) ด้านทักษะกระบวนการทางรัฐศาสตร์ การประเมินด้านทักษะกระบวนการทางรัฐศาสตร์ของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง ทั้งทั้งสิ้น 3 ครั้ง อยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 12.73–13.40 และนักศึกษาที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงมีพัฒนาการด้านทักษะกระบวนการทางรัฐศาสตร์แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการประเมินครั้งที่ 3 นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางรัฐศาสตร์ ดีกว่าครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ส่วนครั้งที่ 2 กับ ครั้งที่ 1 ไม่พบความแตกต่างกัน

3) ด้านความสนใจในการเรียนด้านรัฐศาสตร์ ความสนใจในการเรียนสาขาวิชา รัฐศาสตร์ของนักศึกษา ก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (μ) เท่ากับ 81.72 และหลังเรียนอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) เท่ากับ 109.70 ตามลำดับ นักศึกษามีความสนใจในการเรียนสาขาวิชา รัฐศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรายบุคคลในการเรียนทั้ง 3 ครั้ง นักศึกษามีพฤติกรรมทางการเรียนในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) ระหว่าง 12.85–13.92 จากนั้นผู้วิจัยได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (μ) ทั้ง 3 ครั้ง พฤติกรรมการเรียนรายบุคคลของนักศึกษาทั้ง 3 ครั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่ได้รับการเรียนโดยใช้รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงมีพฤติกรรมการเรียนรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการประเมินครั้งที่ 3 นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนดีกว่าครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ส่วนการประเมินครั้งที่ 2 กับ ครั้งที่ 1 ไม่พบความแตกต่างกัน และนักศึกษาที่ได้รับการเรียนโดยใช้รูปแบบการประเมินตามสภาพจริง มีคะแนนการตรวจรายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการประเมินครั้งที่ 2 นักศึกษาทำรายงานได้ดีกว่าครั้งที่ 1 และการประเมินครั้งที่ 3 นักศึกษาทำรายงานได้ดีกว่าครั้งที่ 1 ส่วนครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 3 ไม่พบความแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 4 เพื่อนำรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยไปสรุปและสร้างเป็นคู่มือในการจัดการเรียนการสอนและประยุกต์ใช้ในคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง ในปีการศึกษาต่อไป

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุดังนี้

รูปแบบที่พัฒนาได้นี้มีขั้นตอนทั้ง 6 ที่ได้สอดคล้องกับแนวคิดและหลักการด้านของกรมวิชาการ (2545) ที่อธิบายถึงลักษณะสำคัญของการวัดและการประเมินผลจากสภาพจริงว่ามีดังนี้คือ (1) การวัดและการประเมินผลจากสภาพจริงมีลักษณะสำคัญคือ ใช้วิธีการประเมินกระบวนการคิดที่ซับซ้อนความสามารถในการปฏิบัติงาน ศักยภาพของผู้เรียนในด้านของผู้ผลิตและกระบวนการที่ได้ผลผลิตมากกว่าที่จะประเมินว่าผู้เรียนสามารถจดจำความรู้อะไรได้บ้าง (2) เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียน เพื่อวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนที่ควรส่งเสริมและส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจและความต้องการของแต่ละบุคคล (3) เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นตนเอง สามารถพัฒนาข้อมูลได้ (4) ข้อมูลที่ประเมินได้จะต้องสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอนและการวางแผนการสอนของผู้สอนว่าสามารถตอบสนองความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้หรือไม่ (5) ประเมินความสามารถของผู้เรียนหรือนักเรียนในการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้ และ (6) ประเมินด้านต่าง ๆ ด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

และแนวคิดของวาสนา ประवालพฤกษ์ (2544) ที่อธิบายการประเมินตามสภาพจริงมีการดำเนินงานตามขั้นตอนต่อไปนี้ คือ (1) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมินต้องสอดคล้องกับสาระ มาตรฐานจุดประสงค์การเรียนรู้และสะท้อนการพัฒนาด้วย (2) กำหนดขอบเขตในการประเมินต้องพิจารณาเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เช่น ความรู้ ทักษะ และกระบวนการ ความรู้สึก และคุณลักษณะ เป็นต้น (3) กำหนดผู้ประเมิน โดยพิจารณาผู้ประเมินว่าจะมีใครบ้าง เช่น นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น (4) เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมิน ควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจความคิดเห็น บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้องหรือแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น (5) กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียนทำกิจกรรม ระหว่างทำงานกลุ่ม/โครงการ วันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ เวลาว่าง/พักกลางวัน เป็นต้น (6) วิเคราะห์ผล

และวิธีการจัดการข้อมูลการประเมิน เป็นการนำข้อมูลจากการประเมินมาวิเคราะห์โดยระบุสิ่งที่วิเคราะห์ เช่น กระบวนการทำงาน เอกสารจากแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น รวมทั้งระบุวิธีการบันทึกข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และ (7) กำหนดเกณฑ์ในการประเมินเป็นการกำหนดรายละเอียดในการให้คะแนนผลงานว่าผู้เรียนทำอะไร ได้สำเร็จหรือว่ามีระดับความสำเร็จในระดับใด คือ มีผลงานเป็นอย่างไร การให้คะแนนอาจจะให้ในภาพรวมหรือแยกเป็นรายให้สอดคล้องกับงานและจุดประสงค์การเรียนรู้

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุกรใจ เจริญสุข อัญญา ปลดเปลื้อง วันดี วงศ์รัตนรักษ์ กุลฤดี จิตตานันต์ และนางนุช เสือพุมิ (2559) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา พบว่า 1) รูปแบบการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์และการกำหนดผลการเรียนรู้ที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมิน

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผล

ขั้นตอนที่ 5 การเรียนรู้และการพัฒนา

2) รูปแบบการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 100 รูปแบบการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษาพยาบาลที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดผลตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวิชญ์ธมม์ ทองมันสุชาดา กรเพชรปานิ และปิยะทิพย์ ประจุพรหม (2560) ได้ศึกษาการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนโดยประยุกต์กระบวนการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่บูรณาการกับการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนมี 6 ขั้นตอนได้แก่

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 กำหนดเกณฑ์ความสำเร็จในการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติกิจกรรมและระบุหลักฐานการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 ประเมินผลจากหลักฐานการเรียนรู้

ขั้นที่ 5 ให้ข้อมูลป้อนกลับ

ขั้นที่ 6 สรุปผลการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

ประกอบด้วย 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 4 จำนวน 24 รายวิชา ที่มีคุณภาพเหมาะสมและสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้และผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นทำให้การจัดการชั้นเรียนเป็นแบบเคลื่อนไหว เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งผลให้พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนมากขึ้น และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น รวมทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้บริหารมีเจตคติที่ดีมากต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. การศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเท่ากับ 84.67/85.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประการที่ 1 วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงอย่างมีประสิทธิภาพคือ กระบวนการสังเกต บันทึกและการรวบรวมข้อมูลจากผลงาน วิธีการหรือสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติเพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจต่อตัวผู้เรียน ประการที่ 2 กระบวนการสังเกต บันทึกและการรวบรวมข้อมูลจากผลงาน วิธีการ หรือสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติเพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจต่อตัวผู้เรียน การประเมินผลตามสภาพจริง จะไม่เน้นการประเมินเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วย การวัดและประเมินตามสภาพจริง มีกระบวนการวัดผลการเรียนรู้ตามแนวทาง 3 ประการ คือ 1) วัดครบถ้วนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้จริง วัดความสามารถทางความรู้ ความคิดได้จริง (Cognitive Ability) วัดความสามารถในการปฏิบัติได้จริง (Performance/Practice Ability) และวัดคุณลักษณะทางจิตใจได้จริง (Affective Characteristics) 2) วัดได้ตรงความเป็นจริงคือสิ่งที่วัดได้นั้นเป็นข้อมูล เป็นการแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ทั้งความสามารถทางความรู้ ความคิด ความสามารถในการปฏิบัติและคุณลักษณะทางจิตใจ มี

ความคลาดเคลื่อนผิดพลาดน้อยที่สุด ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ด้อยความสามารถได้คะแนนสูง ตัดความผิดพลาดที่ผู้มีความสามารถสูงกลับได้คะแนนน้อย 3) เลือกสรร คิดค้นเครื่องมือและเทคนิคการวัดผลที่เป็นการวัดพฤติกรรมที่แท้จริงที่แสดงออกซึ่งความสามารถของผู้เรียน (Ability to Do) ซึ่งอาจได้จากการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน สังเกตจากการปฏิบัติภาระงาน (Tasks) ภาระหน้าที่ที่จัดให้ปฏิบัติในสถานการณ์ที่ผู้สอนจะกำหนด สังเกตจากร่องรอยหลักฐานผลการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียน เป็นต้น สอดคล้องกับเทคนิควิธีการประเมินตามสภาพจริงที่น่าสนใจ 7 วิธี ซึ่งจะช่วยให้การวัดและการประเมินผลตามสภาพจริงมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้แก่

- 1) การสังเกต เป็นการเก็บข้อมูลพฤติกรรมด้านการใช้ความคิด การปฏิบัติงาน อารมณ์ความรู้สึกและลักษณะนิสัย โดยสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือในสถานการณ์อื่นนอกโรงเรียน ซึ่งมีวิธีดำเนินการอยู่สองลักษณะ คือการสังเกตทำได้โดยตั้งใจกับการสังเกตที่ทำโดยไม่ตั้งใจ การสังเกตโดยตั้งใจหรือมีโครงการสร้างหมายถึงการที่ครูกำหนดพฤติกรรมที่ต้องสังเกต รวมถึงช่วงเวลาและวิธีการสังเกต ส่วนการสังเกตแบบไม่ตั้งใจ หรือไม่มีโครงสร้างนั้น หมายถึงไม่มีกำหนดรายการสังเกตไว้ล่วงหน้า ครูอาจมีกระดาษแผ่นเล็ก ๆ ติดตัวไว้ตลอดเวลาเพื่อบันทึกเมื่อพบพฤติกรรมการแสดงออกที่มีความหมาย
- 2) การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้เก็บข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนในด้าน ความคิดสติปัญญา ความรู้สึก กระบวนการขั้นตอนในการทำงานและวิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี ซึ่งเป็นวิธีที่อาจใช้ประกอบการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำยิ่งขึ้น โดยก่อนที่ครูจะสัมภาษณ์นั้น ควรหาข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักเรียนและเตรียมชุดคำถามล่วงหน้าเสียก่อน เพื่อให้การสัมภาษณ์เจาะตรงประเด็นและได้ข้อมูลเพิ่มมากขึ้น และขณะสัมภาษณ์ครูควรใช้วาจา ท่าทาง น้ำเสียงที่อบอุ่นเป็นกันเอง เพื่อนักเรียนรู้สึกปลอดภัย และมีแนวโน้มจะให้ข้อมูลต่าง ๆ ควรสัมภาษณ์นักเรียนด้วยคำถามที่เข้าใจง่าย และอาจใช้การสัมภาษณ์กับบุคคลใกล้ชิดนักเรียนร่วมด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพิ่มเติม
- 3) การตรวจงาน เป็นการวัดและประเมินผลที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ทันทีใน 2 ลักษณะ คือ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อช่วยปรับปรุงการสอนของครู จึงเป็นการประเมินที่ควรดำเนินการตลอดเวลา และควรมีลักษณะที่ครูสามารถประเมินพฤติกรรมระดับสูงของนักเรียนได้ เช่น การตรวจแบบฝึกหัด ผลงานภาคปฏิบัติ โครงการ/โครงงานต่าง ๆ เป็นต้น
- 4) การรายงานตนเอง เป็นการให้นักเรียนเขียนบรรยายหรือตอบคำถามสั้นๆ หรือ ตอบแบบสอบถามที่ครูสร้างขึ้น เพื่อสะท้อนถึงการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งความรู้ ความเข้าใจ วิธีคิด วิธีการทำงานความพอใจในผลงาน ความต้องการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น
- 5) การใช้บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับตัว

นักเรียนผลงานนักเรียน โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากเพื่อนครูหรือผู้ปกครอง เป็นต้น 6) การใช้ข้อสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง คือการใช้แบบทดสอบเพื่อวัดสิ่งที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ซึ่งข้อสอบนั้นจะต้องมีความหมายต่อผู้เรียน เรียนแบบสภาพความเป็นจริง ครอบคลุมความสามารถของผู้เรียนและเนื้อหาตามหลักสูตร เน้นให้มีหลายคำตอบและหลายวิธีหาคำตอบ และมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน 7) การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน แฟ้มสะสมงานหมายถึง สิ่งที่ใช้สะสมงานของนักเรียนอย่างมีจุดประสงค์ อาจเป็นแฟ้ม กล้อง แผ่นดิสก์ หรืออัลบั้ม ก็ได้ แฟ้มสะสมผลงานนี้ จะเป็นหลักฐานสะท้อนให้เห็นถึงความพยายาม ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน สอดคล้องกับ ชัยวุฒิ รื่นเรือง (2557) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสารโดยการเรียนแบบเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักศึกษาส่วนใหญ่มีความชอบในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีการวิเคราะห์กันในกลุ่มกับเพื่อนและได้ชอบค้นคว้าด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยผลการทดสอบการเรียนรู้ก่อน (Pre-test) เรียนน้อยกว่าการทดสอบหลังเรียน (Post-test) และชนมน ตั้งพิทักษ์ไกร, เมธิณี วงศ์วานิชรัชฎาภรณ์ และสุชาติ เกษมณี (2558) ได้พัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม พบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือส่งผลให้นักเรียนความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม รู้จักบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง ทำให้งานประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนได้ และแสงเดือน เจริญนิม และกนิษฐา เชาววัฒนกุล (2555) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ศึกษาผลการใช้แบบรูปการพัฒนาพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญในด้านความรู้และความสามารถและทัศนคติ พบว่า รูปแบบที่พัฒนามีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบที่ส่งผลให้ความรู้และทักษะก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญมีแตกต่างกัน โดยหลังการใช้รูปแบบ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นรูปแบบที่เป็นประโยชน์และให้ความรู้ในระดับมาก โทมัส (Thomas, 1994) ได้ศึกษาการรับรู้ของครูผู้สอนในการ

ประมวลผลตามสภาพความเป็นจริง โดยในการศึกษาได้สำรวจการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้าน ทฤษฎีและการปฏิบัติของครูผู้ที่เป็นผลจากการใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงในห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนเกิดการรับรู้และมีการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ โดยเฉพาะให้อำนาจหรือให้อิสระในการเรียนรู้แก่นักเรียนให้มีความรู้ในตัวนักเรียนอย่างลึกซึ้ง กล่าวคือรู้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูเปลี่ยนแปลงความเชื่อเกี่ยวกับความรู้ของตนเอง เพราะมีความสำคัญที่สนับสนุนให้นักเรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง และครูผู้สอนมีความเชื่อว่าได้เรียนรู้กับตัวเองมากขึ้นเช่นเดียวกับนักเรียน ไมเซนไฮเมอร์ (Meisenheimer. 1996) ได้วิเคราะห์ถึงลักษณะของครูในฐานะผู้ประเมินผลตามความจริง โดยในการศึกษาค้างนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูผู้ปฏิบัติในฐานะผู้ประเมินผลตามสภาพจริงกับครูผู้ปฏิบัติในฐานะผู้ประเมินดั้งเดิม ในการศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อระบุคุณลักษณะของผู้ประเมินผลตามสภาพจริงโดยศึกษางานวิจัยของ สติกกินส์ (Stiggins) และวิลสัน (Wilson) เพื่อนำมาออกแบบสอบถามในการกำหนดคุณลักษณะของผู้ประเมินตามสภาพจริงแล้วนำไปทดสอบกับครูที่สอนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่อยู่นอกเมืองของรัฐโอไฮโอ จากการศึกษาพบว่า ผู้ประเมินผลตามสภาพจริงส่วนใหญ่เป็นครูสอนในวิชาภาษาอังกฤษและวิชาสังคมศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับปานกลางถึงสูง จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พบว่า ผู้ประเมินตามสภาพจริงจะแตกต่างจากคุณลักษณะผู้ประเมินแบบดั้งเดิมใน 4 ประเด็น ได้แก่ (1) ความเป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาจากการสำเร็จการศึกษา การเข้าประชุม สัมมนา การนำเสนองานและการศึกษาต่อหรือเป็นผู้แนะนำทางด้านวิชาการแก่ผู้อื่น (2) เป็นคณะทำงาน กล่าวคือเป็นคณะกรรมการในการเขียนหลักสูตร การนำเสนอการจัดการเรียนการสอน (3) นักปรัชญา เพราะการที่จะเป็นนักประเมินผลตามสภาพจริงได้ต้องเป็นผู้ที่ศึกษาค้นคว้ามาอย่างดี และ (4) การได้รับการสนับสนุนจากระบบโรงเรียน ระบบการสนับสนุนของโรงเรียน สามารถทำให้ครูเป็นนักประเมินตามสภาพจริงได้ กล่าวคือการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการทดลอง การให้อิสระในการคิดสร้างสรรค์แก่ครูผู้สอน และการให้ทุนสนับสนุนแก่ครูในการพัฒนาหลักสูตร ไพรซ์ (Price, 1998) ได้ศึกษาผลการประเมินตามสภาพจริงในชั้นเรียนของโรงเรียนสำหรับเด็กอายุประมาณ 9-13 ปี ในประเทศอังกฤษ โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อตรวจสอบความหมายของการประเมินและศึกษาผลของการเรียนรู้และความสำเร็จของนักเรียนที่ใช้นวัตกรรมหรือรูปแบบการประเมินตามสภาพจริง โดยให้นักศึกษาฝึกทักษะการแก้ปัญหาที่พวกเขาต้องการในโลกแห่งความเป็นจริง การศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียนอยู่

ในโรงเรียนเคนดัลที่มีอายุประมาณ 9-13 ปี ซึ่งโพซก็เป็นผู้สอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างนี้ด้วย โดยการใช้การทดสอบตามสภาพจริงในการศึกษาสภาพและประวัติครอบครัวและบทบาทที่แสดงในชั้นเรียน ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า หลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้และสร้างสมรรถภาพเกี่ยวกับครอบครัวด้วยตนเองแล้วสามารถนำการประเมินตามสภาพจริงไปปฏิบัติและบูรณาการให้เข้ากับการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้รูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธร คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการและความสนใจในการเรียนด้านรัฐศาสตร์ได้ ในการนำไปใช้ควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาและความสามารถของผู้เรียนโดยเนื้อหาควรสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในชีวิตประจำวันของนักศึกษาจะทำให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

1.2 การเตรียมความพร้อมของอาจารย์ผู้บรรยาย อาจารย์ผู้บรรยายต้องเตรียมตัวในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี เพราะจะทำให้ไม่เกิดปัญหาระหว่างการดำเนินกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงในหน่วยการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2.2 ควรศึกษาการนำรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับคณะ/สาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวทางพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. เอกสารอัดสำเนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว.
- ชนมน ตั้งพิทักษ์ไกร เมธินี วงศ์วานิชรัชมภากาภรณ์ และสุชาวดี เกษมณี. (2558). การพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี (การงานอาชีพ 1) ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 30(3), 158-167.
- ชัยวุฒิ รื่นเรือง. (2557). ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสารโดยการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการปัญญาภิวัฒน์ ครั้งที่ 4 วันที่ 9 พฤษภาคม 2557. สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, 1-11.
- รวิษญุฒม์ ทองมั่น สุขาดา กรเพชรปาณี และปิยะทิพย์ ประดุงพรม. (2560). การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนโดยประยุกต์กระบวนการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา. 15(2), 133-146.
- ศุภกรใจ เจริญสุข และคณะ. (2559). รูปแบบการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 8(2), 28-43
- ส. วาสนา ประवालพฤกษ์. (2537). การประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับสภาพจริงการใช้แฟ้มสะสมงาน. วารสารวัดผลการศึกษา. 17(51), 43
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). รายงานผลการสัมมนาเรื่องแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 : หนทางสู่ความสมหวังและอนาคตของชาติ. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2534). แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-2. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา.
- แสงเดือน เจริญนิม และกนิษฐา เชาววัฒนกุล. (2555). รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนิสิตประสบการณ์วิชาชีพครู. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ครั้งที่ 9 วันที่ 6-7 ธันวาคม 2555, 1,531-1,538.
- อดุลย์ วังศรีคุณ. (2557). การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 : ผลผลิตและแนวทางการพัฒนา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 8(1),1-17.
- Meisenheimer, B.K. (1996, June). Critical Attributes of Teachers Who have Become Practitioners of Authentic Assessment. Dissertation Abstract International. 56(12), 4652A.
- Price, Jon William. (1998). Authentic Assessment and its results in a middle school classroom. In Masters Abstracts International. 37(1), 151.
- Thomas, S.O. (1994, November). Knowing Learners Y Knowing Ourselves : Teachers Perceptions of Change in theory and Practice Resulting from Inquiry into Authentic Assessment. In Dissertation Abstract International. 55(5), 1188A.